

Persekutoj kontraŭ la Internacia Lingvo en Soveta Unio,
laŭ la historiaj studoj de Ulrich Lins, 5-a parto
Radioprelego de Claude kaj Andrée GACOND, SRI 607, 1975.05.28 & 31

Cl.- Parolas gesinjoroj Claude kaj Andrée Gacond.

Nin bazante sur la historiaj priskriboj de Ulrich Lins ni raportis dum 4 elsendoj pri la persekutoj kontraŭ la esperanto-movado okazintaj en Sovetio kaj ties satelitaj ŝtatoj.

A.- Antaŭ ol mencii, kiel subite finiĝis tiu kontraŭ-esperanta sinteno en komunismaj landoj, estas interese citi dirojn de Ulrich Lins pri la kaŭzoj mem de la persekutoj en la ŝtatoj politike dependaj de USSR. Ni citas :

Cl.- « *Vidi la problemon de Esperanto nur en la kadro de la disputo inter lingvistikaj skoloj kondukas al konfuzo kaj nebuligo de la vera politika fono, kiu kaŭzis la persekutojn kontraŭ la Internacia Lingvo. Se la Movado estis sufokita en USSR mem, evidente ĝia plu-ekzisto en landoj sub ties influo ne povis esti permesata, kaj ju pli klare rimarkiĝis la soveta influo en tiuj landoj, des pli baldaŭ la reĝimoj sentis la bezonon elimini ĉion, kion ili konsideris kontraŭa al la soveta modelo.*

A.- Tio klarigas, kial ekzemple, en orienta Germanio, kiu tiutempe estis ankoraŭ rekte regata de la soveta milita administracio, malpermesa dekreto estis publikigita jam komence de 1949, aŭ kial Ĉinio aliĝis al tiu evoluo plej laste, nome en la fino de 1953, kiam ĉesis aperi **El Popola Ĉinio**. [...]

Cl.- Unuaranga faktoro estis la timo de nekontroleblaj kontaktoj kun eksterlando, same kiel en 1937/1938 en USSR aŭ en 1940 en la baltaj ŝtatoj. Ne fideleco al oficiala lingva doktrino, sed politikaj konsideroj, la zorgo pri interna sekureco, instigis la reĝimojn kontroli aŭ malpermesi la kosmopolitan movadon de la esperantistoj.

A.- La rapidecon kaj gradon de la subpremo oni, plue, devas rilatigi al la malsamaj internaj kondiĉoj en la popol-demokratioj. En Bulgario kaj Ĉeĥoslovakio, kie estis forta antaŭmilita Movado, la esperantistoj, el kiuj pluraj troviĝis en altaj ŝtataj kaj partiaj pozicioj, plej longe kontraŭstaris la tendencon esti subite identigitaj, nur pro sia scio de Esperanto, kun cionistoj kaj kosmopolitoj, ĉar ili povis facile dokumenti sian kontraŭfaŝisman aktivadon. Similaj antaŭkondiĉoj ekzistis en Hungario, sed tie la gvidaj esperantistoj jam frue decidis dissolvi sian organizaĵon. Fine, ankaŭ la bulgaroj kaj ĉeĥoslovakoj devis cedi al la oficiala klarigo, ke necesas nun dediĉi sin al pli urgaj taskoj ol flegado de internacia lingvo, ke dum konstruado de socialismo simple ne estas loko por Esperanto.» (Fino de la citaĵo.)

Cl.- Ke la esperantistoj en la orient-eŭropaj landoj tiel rapide akceptis la malfondon de siaj organizaĵoj, tio vekas nian dubon pri la jura reguleco de tiuj eventoj. Ĉiam laŭ la raporto de Ulrich Lins, jen la priskribo de la situacio en Ĉeĥoslovakio :

A.- « *En 1950 estis publikigita nova leĝo pri asocioj, laŭ kiu ili devus aliĝi al unu el la grandaj amas-organizaĵoj. Esperanto-Asocio en Ĉeĥoslovakio klopodis aliĝi al unu el ili, sed ĉar neniu volis ĝin akcepti, ĝi transpaŝis la fiksitajn tempolimojn kaj dissolviĝis.* » (Fino de la citaĵo.)

Cl.- Tial la 22-an de septembro 1953 responde al la konsternita demando de japana komunista esperantisto pri la kialoj de la likvido de la esperanto-organizaĵoj en Ĉeĥoslovakio, la Ministerio de Kulturo povis simple respondi (Ni citas) :

A.- « *Ne estas la kulpo de la ŝtata administracio, ke la Esperanto-Asocio haltigis siajn aktivadojn, sed la fakto, ke oni ne obeis la leĝon por nova registrado de asocioj.* »

Cl.- Estas interese citadi el alia letero. La ĉeĥoslovakio Rudolf Burda sendis protestan leteron al la ĉefministro Antonin Zapotocky, petante klarigon, kial Esperanto nun ne plu estas tolerata. Jen la interesa respondo, kiun la oficejo de Zapotocky sendis al li la 24-an de oktobro 1952. (Ni citas) :

A.- « *De la tempo, kiam kamarado Lenin akcentis la signifon de Esperanto por la laborista klaso, pasis tre multa tempo. Intertempe estis konstruita la granda patrujo de socialismo, Soveta Unio, kaj la konstruado de socialismo disvastiĝis al ĉiam pli da landoj, kiuj vidas en Soveta Unio sian modelon kaj abunde ĉerpas el ĝiaj spertoj. El tiu motivo centmiloj da laboristoj en tiuj landoj, eĉ ekster ili, lernas la gepatran lingvon de la pioniroj de socialismo, la rusan. Ĉe tia amasa disvastiĝo de la rusa lingvo, malantaŭen iras nature en la fonon la signifo de Esperanto, tiu ĉiuokaze estas lingvo artefarita kaj tial eĉ ne estas lingvo en la vera senco de la vorto. [...] Ni opinias, ke en la nuna tempo efektive multe pli utilas meti tiujn fortojn, organizajn rimedojn kaj energion, kiuj estas dediĉataj al Esperanto, en la servon al plia disvastigo de la scio de la rusa lingvo. Ne temas pri la oficiala malpermeso de Esperanto, kiel vi aludas en via letero. Temas nur pri tio, ke ĉiuj kamaradoj ekkonsciu la ŝanĝiĝintan situacion kaj el ĝi rezultantan malaltiĝon de la signifo de Esperanto.* » (Fino de la citaĵo.)

Cl.- Du jarojn poste, dum la Konferenco de Unesko en Montevideo la delegacioj de Soveta Unio kaj ties aliancanoj voĉdonis nek por kaj nek kontraŭ la rezolucio agnoskanta la kulturan valoron de esperanto, kio permesis la akceptadon de tiu rezolucio. Estis la degelo post la vintro de la persekutoj kontraŭ esperanto en USSR kaj la aliaj komunismaj ŝtatoj. Pri tio ni parolos la venontan semajnon.

A.- Vi aŭdis prelegon el Svislando. Parolis gesinjoroj Claude kaj Andrée Gacond. Ĝis reaŭdo !